

ACTIVITATS TEMA 5- RAÓ I PASSIÓ

1.- Text *Qüestions personals*: Contesta les següents qüestions:

- a) D'acord amb el que tu hagi contestat a aquests interrogants...Són els sentiments, emocions i passions, tot i ser involuntaris una part de la nostra voluntat i, per tant, de la nostra personalitat? Sí/No Per què?
- b) "*No t'ha fet ràbia notar com creix dins teu un amor que no és correspost i que combatries de gust?*". Fixa't que, en aquest exemple, apareix un afecte (amor) i la consciència d'aquest fa que aparegui un altre afecte contrari (ràbia) en relació al primer, el qual no desapareix quan noltros volem. Creus que en aquest cas la raó hi juga algun paper en el procés? Sí/No Per què?
- c) Al text se'ns demana: "*No has sentit desitjos que la teva raó es nega a satisfer?*" Explica en terminologia psicoanalítica aquest fenomen de desitjar una cosa i alhora no desitjar-la, o el que és el mateix, desitjar no desitjar quelcom que es desitja.
- d) "*qualsevol persona que es troba en un estat passional s'aparta de la raó...i no abandonen el seu estat, sinó que són arrossegats per les passions fins a ser dominats per aquestes*". Creus que és correcte afirmar que una part de noltros domina a estones una altra part de noltros i que, tot i així, les dues parts formen part de noltros, de allò que anomenam la nostra "voluntat", o en altres paraules, és la nostra voluntat parcialment involuntària? Per què?
- e) "*(...) no has actuat apassionadament i després t'has repenedit de com havies actuat?*" Repenir-se és un afecte que està apareixent en relació a un acte motivat per un altre afecte. Què és allò que fa despertar aquest segon afecte?

2.- Text *Pensaments de B. PASCAL*. Respon aquestes preguntes:

- a) "*Guerra intestina entre la raó i les passions. Si sols hi hagués raó, sense passions...Si sols hi hagués passions, sense raó... Però com que hi ha totes dues, l'home no pot sinó estar en guerra.(...) com que hi ha totes dues, l'home no pot sinó estar en guerra (...) Així, sempre està dividit, en oposició a si mateix*". En termes d'anatomia cerebral o fisiològica com explicariem aquest fet, així com la involuntarietat del sistema afectiu? En termes evolutius, quins avantatges adaptatius ens han proporcionat ambdós factors?
- b) Som cadascun de noltros, d'alguna manera, com el personatge literari del Dr. Jekyll i Mr. Hyde? Desenvolupa raonadament la teva resposta.
- c) Construeix una frase breu, clara i correcta que resumeixi el tema/tesi d'aquest fragment.

3.- Text *Stoicorum veterum fragmenta* d'ESTOBEU. Contesta les qüestions següents:

- a) Estobeu afirma "*Irracional*" equival a rebel a la raó. En efecte, tota passió arrossega violentament: els individus que es troben en un estat passional veuen sovint que els convé no fer una cosa, i tanmateix són arrossegats a fer-la per la intensitat de la passió, com un cavall desobedient" És la prudència una característica dels afectes, o de la raó? Per què? Posa un exemple on es pugui veure un conflicte entre ambdues en termes de

conseqüències que es desprenen de satisfer o no un desig marcat per un afecte. Té alguna relació tot l'anterior amb les expressions col·loquials "*Estar cegat*" "*Actuar en calent/Pensar amb el cor*", "*Actuar en fred/ Pensar amb el capet*"?

b) Defineix les següents característiques, en termes de comportament d'una persona, que s'associen a la raó: *prudència, ordre, moderació, responsabilitat i lògica*. Ara identifica i descriu les contràries a aquestes, en termes de comportament d'una persona, que s'associen a la passió.

4.- Text *La por a la llibertat* d'E.FROMM. Respon els següent punts:

a) Partint del fet que sabem que el conjunt d'afectes humans és universal perquè està genèticament determinat, és a dir, forma part de la nostra naturalesa i herència evolutiva... A què es refereix realment l'autor quan afirma "*Les inclinacions humanes més belles, com també les més repugnants, no formen part d'una naturalesa humana fixa i biològicament donada, sinó que resulten del procés social que crea l'home. La naturalesa de l'home, les seves passions i angúnies, són un producte cultural*"? Posa dos exemples en els que es confirmi aquesta tesi.

b) "*La societat no exerceix sols una funció repressiva, sinó que també té una funció creadora*". En què consisteix i quina finalitat té aquesta funció repressiva?

c) Explica, d'acord amb l'apàrs al llarg del curs (i especialment al tema 3 i 4) el sentit d'aquesta afirmació: "*L'home mateix és la creació més important i la major gesta d'aquest esforç humà incessant, el registre del qual anomenam història*".

5.- *Acontentament, alegria i eufòria*. Quin tipus d'afectes són respectivament i què és el que els diferencia?

6.- Text *Filosofia de la Història* de HEGEL. L'autor afirma que "*res de gran no s'ha fet al món sense passió*". D'acord amb tot l'apàrs explica el sentit d'aquesta afirmació i posa un cas o exemple real que il·lustri aquesta tesi. Per altre costat, significa això que, d'alguna manera podem parlar de "*passions raonables*" o "*racionals*"?

7.- Text *L'error de Descartes* d'A. DAMASIO. Contesta aquestes preguntes:

a) Quina és la idea principal de la visió tradicional sobre la relació entre la raó i l'àmbit afectiu? La *hipòtesi del marcadorsomàtic* està d'acord amb aquesta visió tradicional o en contra? Per què?

b) Damasio afirma: "*No hi ha dubte que, en determinades ocasions, les emocions poden ser un substitut de la raó. El programa d'acció emocional que anomenem por aconseguix mantenir la major part d'èssers humans fora de perill, ràpidament i amb poca o ninguna ajuda de la raó. Un esquiol o un ocell respondran en front d'una amenaça sense pensar, i el mateix pot passar-li a un ésser humà*". D'acord amb el que planteja aquí l'autor...quina seria la funció evolutiva de la racionalitat? Posa un exemple, amb un altre afecte diferent de la por, i explica com compleix aquesta funció evolutiva.

c) "*En efecte, en determinades circumstàncies pensar massa pot ser menys avantatjós que*

no pensar en absolut. En això consisteix la bellesa del funcionament de les emocions al llarg de l'evolució: permet que els éssers vius reaccionin amb intel·ligència sense tenir que pensar intel·ligentment. (...) La raó ens brinda l'oportunitat de pensar amb intel·ligència abans de reaccionar de forma intel·ligent” Quin és el significat aquí de la paraula “*intel·ligència*”? Explica la tesi d'aquest fragment.

d) Damasio ens diu que “*el sistema de raonament es desenvolupa com una extensió del sistema emocional automàtic, en el que les emocions complien distintes funcions dins el procés de raonament (...) Quan s'eliminen per complet les emocions del plànol del raonament, com s'esdevé en determinats estats neurològics, la raó resulta ser encara més imperfecta que quan les emocions ens juguen males passades en les nostres decisions (...) els sistemes cerebrals que s'ocupen conjuntament de les emocions i la presa de decisions generalment participen en la gestió de la cognició i el comportament socials*”. Cerca informació sobre el cas de **Phineas Gage**. Per què aquest cas real és un exemple del que l'autor afirma en aquest paràgraf

e) Què significa la paraula “*cognició/cognitiu*”? L'autor defineix els *sentiments* com “*el llenguatge específic del cos*”, la manera com aquest *qualifica* els estímuls que rep interna i externament. Quines són les dues sensacions qualificadores bàsiques (el que ell anomena “*els estats del cos*”? Associa tres sentiments amb cadascuna d'aquestes dues sensacions bàsiques.

f) “*(...) les emocions aporten informació cognitiva, directament i mitjançant els sentiments*”. Tenint en compte que “*els sentiments són els sensors de l'encaixament o de l'absència del mateix entre la (nostra) naturalesa i la circumstància*” explica el sentit d'aquesta afirmació, posa un exemple i explica'l.

g) Quan escriu “*la naturalesa que hem adquirit en el desenvolupament individual, mitjançant interaccions amb el nostre ambient social, voluntària o involuntàriament*” Damasio està afirmant que, a part de la nostra natura o base genètica, la cultura o aprenentatge social juga un paper important en la irrupció dels afectes d'un individu dins una circumstància donada. Explica quin és aquest paper que juga la cultura exemplifica-ho.

h) “*Els sentiments, juntament amb les emocions de les que procedeixen no són un luxe. Serveixen de guies interns, i ens ajuden a comunicar als altres senyals que també poden guiar-los*”. Així doncs, els afectes ens impulsen a fer determinades coses, ens guien, però alhora, els nostres propis afectes serveixen de guia sobre com altres persones s'han de comportar en relació a nosaltres en un determinat moment o circumstància. Posa un exemple i explica'l sobre com els sentiments d'una persona esdevenen *senyals* (recorda el sentit de la paraula) que guien el comportament d'altres individus al seu voltant.